

Kielen tuolle puolen – konferenssikuulumisia Las Palmasista

29.12.2025

Kansainvälinen konferenssi kokosi yhteen alan johtavia tutkijoita ja asiantuntijoita pohtimaan monikielisyyden, perheiden kielipolitiikan ja kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen ajankohtaisia teemoja. Mukaan matkasi Hoitotyön suomea virtuaalisessa 360-oppimisympäristössä (SUVI360) -hanke. Las Palmasin yliopistolla Gran Canarialla lokakuun puolivälissä järjestetty
konferenssi *Multilingual and Multicultural Learning: Policies and Practices* tarjosi kokonaisvaltaisen katsauksen monikielisyyden ja monikulttuurisen oppimisen ilmiöihin eri yhteisöissä, oppimisympäristöissä ja yhteiskunnallisissa konteksteissa. Keynote-puheenvuorot toivat uusia näkökulmia kielen, identiteetin ja yhteiskunnallisten rakenteiden suhteisiin sekä haastoivat perinteisiä käsityksiä kielestä ja oppimisesta.

Konferenssi Multilingual and Multicultural Learning: Policies and Practices avattiin torstaina 16. lokakuuta Las Palmasin yliopistolla Gran Canarialla.

Beyond language – muuttuva käsitys kielestä

Konferenssi tarjosi hienon mahdollisuuden kuulla kutsupuheenvuoro emeritaprofessori Ofelia Garcíalta (City University in New York), jota voidaan pitää yhtenä monikielisen pedagogiikan oppiäitinä. Puheessaan García kuvasi empiirisin esimerkein,

kuinka limittäiskieleily (engl. translanguaging) tukee perheiden arkea ja lasten kaksikielisen lukutaidon kehittymistä. Hän huomautti, että tämä on tärkeää etenkin, jos koulussa ei tarjota kaksikielistä opetusta. Hän painotti teorian mukaisesti, että ihmisen koko *semioottinen repertuaari* – kaikki hänen osaamansa kielet ja niiden variantit, kuten murteet, sekä muut kielenulkoiset ilmaisukeinot – on käyttövoimainen resurssi. Suomeksi teoriasta ja sen soveltamisesta käytäntöön ovat kirjoittaneet mm. Heini Lehtonen (2019) ja Minna Intke-Hernandéz (2019) (ks. myös Jousmäki ym., 2022; Kinossalo, 2023). Konferenssi huipentui kielitieteen emeritusprofessori Ricardo Otheguyn (City University in New York) keynote-puheeseen, joka herätti helteisissä huoneissa päivänsä viettäneiden konferenssivieraiden aivosolut askartelemaan psykolingvistiikan olettamusten äärellä. Otheguy haastoi jämäkällä argumentoinnillaan yleisesti hyväksytyn käsityksen kielten erillisyydestä – siis että esimerkiksi suomessa on olemassa rajattu kielijärjestelmä, joka voidaan erottaa vaikkapa portugalin kielijärjestelmästä. Otheguy esitteli nykyaikaisten aivotutkimusten tuloksia ja vertasi niitä kaksikielisten puheesta ja kirjoituksesta koostuvaan laajaan aineistoon. Systemaattisen analyysin kautta Otheguy osoitti, että kaksikielisillä puhujilla ei ole käytössään kahta erillistä kielioppia päässänsä. Hänen mukaansa kaksikielisillä on sitä vastoin *yksi yhtenäinen kieliopillinen kapasiteetti*. Nimetyt kielet, kuten suomi ja portugali, ovat kyllä olemassa sosiaalisiin ja rakenteellisiin, yhteisöjen ja yhteiskuntien (usein nationalistisiin) tarpeisiin, mutta ne eivät ole kognitiivisia todellisuuksia. Väite haastaa merkittävällä tavalla uudelleenarvioimaan yksikielisyyden normiin perustuvan kielikoulutuksen ja erityisesti kielitaidon arvioinnin perusteita.

Monikielisyys näkyväksi: kielimaisemat ja oppijan identiteetti

Konferenssi tarjosi ajankohtaisen näkymän niihin monikulttuurisen ja monikielisen oppimisen kysymyksiin, joiden äärellä myös alan tutkijat ja opettajat ovat. Rinnakkaissessioiden esitelmät antoivat monipuolisen kuvan siitä, miten muuttoliike, perheiden kielikäytännöt ja instituutioiden kielipolitiikat muovaavat kielenkäyttöä, identiteettejä ja oppimisen mahdollisuuksia. Kielimaisema sekä fyysiset oppimisympäristöt vaikuttavat merkittävästi kielen oppimiseen ja kielellisen tietoisuuden rakentumiseen. Kielimaisemassa kielet näkyvät ja kuuluvat esimerkiksi kylttien, opasteiden ja julkisten tekstien kautta (Skaffari, 2023). Erilaiset ihmisiä ympäröivät visuaaliset ja materiaaliset elementit voivat sekä tukea että rajoittaa kielen oppimista. Konferenssiesitelmät havainnollistivat myös sitä, miten koulun ja kaupunkiympäristön kielimaisema toimii samalla sekä viestinnän välineenä että identiteetin rakentamisen tilana, mikä tekee siitä olennaisen osan monikielisiä oppimisprosesseja. Kielen ja identiteetin suhde avautui erityisesti maahanmuuttajien kokemuksissa sekä korkeakoulujen kielipolitiikan tarkasteluissa. Nimittäin kieleen liitetyt odotukset ja normit vaikuttavat oleellisesti siihen, millaiseksi yksilö kokee paikkansa ja mahdollisuutensa erilaisissa yhteisöissä (Lehtimaja ym., 2022). Kielitaito ja monikielisyys kytkeytyvätkin laajempiin sosiaalisiin ja koulutuspoliittisiin rakenteisiin, joiden yhteydessä voidaan puhua muun muassa yhdenvertaisuuteen, hyvinvointiin ja neurodiversiteettiin liittyvistä kysymyksistä.

SUVI360-hankkeesta konferenssiin osallistuivat Ulla Paukkunen ja Henna Jousmäki. Heidän esitelmänsä otsikkona oli Enhancing future nurses' (socio)linguistic competence through bilingual teaching in Finnish higher education.

Kaksikielinen opetus ja sosiolingvistinen osaaminen hoitotyössä

Koulutus ja pedagogiset käytänteet muodostivat toisen keskeisen kokonaisuuden konferenssiesitelmien teemoista. Useissa esitelmissä avattiin näkökulmaa kielten oppimiseen ja opetukseen eri ikäryhmissä ja koulutusjärjestelmissä. Meidän esitelmämme kuului tähän kokonaisuuteen, ja käsittelimme siinä kaksikielisen opetuksen, kielitaidon kehittymisen ja sosiolingvistisen osaamisen merkitystä hoitajien koulutuksessa suomalaisessa korkeakoulukontekstissa. Esittelimme Hoitotyön suomea virtuaalisessa 360-oppimisympäristössä (SUVI360) -hankkeessa keräämiämme havaintoja, joiden mukaan kaksikielinen opetus vahvistaa opiskelijoiden ammatillista osaamista ja kielitaitoa sekä tukee integroitumista suomalaiseen terveydenhuollon alaan (Paukkunen ym., 2025). Hankkeen havaintojen perusteella opettajilla on tarve vahvistaa osaamistaan kaksikielisessä opetuksessa ja kielitietoisuudessa. Toimme esitelmässämme esimerkkinä esiin Seinäjoen ammattikorkeakoulun (SEAMK) englanninkielisen hoitotyön koulutusohjelman, jossa on lähdetty kehittämään kaksikielistä (suomi–englanti) opetusta ja tukemaan kansainvälisten opiskelijoiden integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja terveydenhuollon kenttään. Kaksikielisen opetuksen tavoitteena on lisätä opiskelijoiden sosiolingvististä osaamista sekä mahdollistaa sujuva siirtymä suomalaisille työmarkkinoille, joissa laki edellyttää riittävää suomen tai ruotsin kielen taitoa. Sosiolingvistisen osaamisen myötä opiskelija osaa käyttää kieltä tilanteeseen, ympäristöön ja ihmisryhmään sopivalla tavalla. Sosiolingvistinen osaaminen on hoitotyössä välttämättömyys lainsäädännön, potilasturvallisuuden ja työyhteisön sujuvan toiminnan vuoksi. On kuitenkin tärkeää nähdä kielitaito jatkuvasti kehittyvänä taitona, jota on tuettava strategisesti myös työpaikoilla. Erityisesti maahanmuuttajataustaisten hoitajien kielellistä repertuaaria tulisi arvostaa nykyistä enemmän ja hyödyntää sitä osana monikielistä työyhteisöä.

Lopuksi

Konferenssiterveisinä suomalaiselle työelämälle – yrityksille ja organisaatioille – tuomme viestin kielellisen moninaisuuden merkityksestä työyhteisöissä. Erityisesti maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden kielellinen repertuaari tulisi nähdä arvokkaana resurssina, jota ei ainoastaan tule tunnistaa vaan myös aktiivisesti hyödyntää esimerkiksi työyhteisöjen toimivuuden vahvistamisessa sekä yhä monimuotoisemman asiakaskunnan tarpeisiin vastaamisessa. Konferenssi nosti valokeilaan myös sen, miten kieli ja kulttuuri kytkeytyvät laajempiin ilmiöihin ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja yhteiskunnassa. Näitä kytkentöjä havainnollistavat myös SEAMKissa vastikään lanseeratut linjaukset kieli- ja kulttuuritietoisista toimintaperiaatteista. Merkittävää on, että vaikka linjauksissa tunnistetaan eri kielten rooli ja monikielisyys, kieli- ja kulttuuritietoinen toimintaperiaate liittyy laajemmin ja syvällisemmin arvoihin. Näitä ovat muun muassa yhdenvertaisuus, arvostus, osallisuus, resilienssi ja vastuullisuus. SEAMK näyttääkin linjaustensa myötä maakunnallista esimerkkiä vastuullisesta ja nykyaikaisesta toimintatavasta. Alueen hyödyksi tämä läikkyy koulutuksen lisäksi myös työelämäläheisissä TKI-hankkeissa. SUVI360:n lisäksi esimerkiksi CoWork Työelämäkumppani ja vuoden 2026 alussa alkava ProHarkka ovat hankkeita, joiden kautta

yritykset ja muut organisaatiot pääsevät yhteiskehittämään omaa toimintaansa ja tähyämään “kielen tuolle puolen” kanssamme. *Artikkeli on kirjoitettu osana Euroopan unionin osarahoittamaa Hoitotyön suomea virtuaalisessa 360-oppimisympäristössä (SUVI360) -hanketta (2025–2026), jota SEAMK toteuttaa yhteistyössä Centria-ammattikorkeakoulun ja Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä Kpedun kanssa.*

Ulla PaukkunenLehtoriSEAMK Henna Jousmäki
Projektipäällikkö, sivutoiminen tuntiopettajaSEAMK

Lähteet

Intke-Hernandez, M. (2019). Kieleillen kieleen kiinni. *Tempus*, *2019*(5), 24–25. Jousmäki, H., Kinossalo, M., & Intke-Hernandez, M. (2022). Monikielinen lukutaito identiteettityön ja osallisuuden tukena. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 13(2).
Saatavilla: https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-maaliskuu-2022/monikielinen-lukutaito-identiteettityon-ja-osallisuuden-tukena Kinossalo, M. (2023). Monikielisyyden rikkaus ja kielirepertuaarit kohtaamisessa. *@SEAMK verkkolehti*.
Saatavilla: https://lehti.app-staging.seamk.hion.dev/muut-artikkelit/monikielisyyden-rikkaus-ja-kielirepertuaarit-kohtaamisessa/ Lehtimaja, I., Kurhila, S., & Kotilainen, L. (2022). Monikielisyyden haasteet korkeakouluissa työntekijöiden näkökulmasta. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta,* 13(5).
Saatavilla: https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-lokakuu-2022/monikielisyyden-haasteet-korkeakouluissa-tyontekijoiden-nakokulmasta Lehtonen, H. (2019). Monikielisyys koulussa – yksikielisestä instituutiosta limittäiskieliseen opetukseen. *Kielikello*, 4/2019.
Saatavilla: https://www.kielikello.fi/-/monikielisyys-koulussa Paukkunen, U-M., Pesonen, H-M., & Jousmäki, H. (2025). Kaksikielinen hoitotyön opetus työelämäosallisuutta tukemassa. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 16(5). Saatavilla: https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-syyskuu-2025/kaksikielinen-hoitotyon-opetus-tyoelamaosallisuutta-tukemassa Skaffari, J. (2023). Suomi ja englanti kohtaavat kaupungin kielimaisemassa. *Kielikello*,
4/2023. https://kielikello.fi/suomi-ja-englanti-kohtaavat-kaupungin-kielimaisemassa/